

חודש תמוז: עבודה מלמטה למעלה

1. תשובה מחטא עץ הדעת

וכל זֶה איננו שְׁנָה לִי בְּכָל עֵת אֲשֶׁר אֲנִי רֹאֶה אֶת מַרְדְּכַי הַיְהוּדִי יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ (מגילה ה, יג)

2. ראש השנה (מדבר קדמות לחיד"א)

נִמְצָא רֵאשִׁי בְּמִקּוֹם אֶחָד וְגוֹפּוֹ בְּמִקּוֹם אֲחֵר, מוֹלִיכִים הָרֹאשׁ אֶצֶל הַגּוֹף, דְּבַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר, הַגּוֹף אֶצֶל הָרֹאשׁ. מֵאִין הֵיוּ מוֹדְדִים, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, מִטְּבוּרוֹ. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר, מִחֶטְמוֹ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר, מִמִּקּוֹם שֶׁנִּעְשָׂה סֵלֶל, מִצְּאֵרוֹ. (סוטה משנה, מה, ב)

3. מרדכי=העדר

א"ר הונא מודים חכמים לר' אליעזר באפרוח הנולד מביצת יונה טרפה שאסור להקריבו ע"ג המזבח ... אבל גבי ביצה אימת גדלה לך מסרחא אימתי גדל ויוצא האפרוח מן הביצה, לאחר שהסריחה וכי אסרחא עפרא בעלמא הוא וכשהסריחה הביצה היא נחשבת כעפר ופוקע ממנה האיסור (תמורה לא, א)

4. אור חדש על ציון תאיר

ושבעה עשר בתמוז וחמשה דברים אירעו בו נשתברו הלוחות ובטל התמיד מבית ראשון והובקעה ירושלים בחורבן שני ושרף אפוסטומוס הרשע את התורה והעמיד צלם בהיכל: (הלכות תעניות ה, ב, הרמב"ם, משנה תורה)

5. ביום חורבן הבית נולד המשיח

אמר שנוולד המשיח. כי כבר אמרנו למעלה כי חורבן הבית הוא סבה להויתו, מפני שהדבר השלם לא יתהווה. וכאשר חרב הבית, אז ראוי שיבוא המשיח. ומפני זה אמר ד'על רגליה מתבני', פירוש כי נולד המשיח. והלידה זאת אינה לידה ממש גשמית כמו שהיה ענין כל לידה, כי אין החכמים מדברים מענין הגשמי כלל, רק מופשט מן הגשמי. ורצונם לומר 'שנוולד המשיח', דהיינו מצד עצם כח המשיח שהוא נמצא בעולם. וזה כי קודם שחרב הבית לא שייך משיח בעולם כלל, כי השלם לא יתהווה, כמו שאמרנו. וכאשר חרב הבית, אז יש בעולם כח מה שלא היה קודם, ויש כאן ההעדר שהוא סבה אל ההויה. ובוודאי יש מונע ומעכב מצד אחר, כי עדיין כחות הטומאה גוברים בעולם, עד שראויים שיעברם השם יתברך מן העולם. סוף סוף נולד שם משיח, שלא היה דבר זה קודם, כי קודם אין ראוי שיהיה המשיח כלל בעולם (נצח ישראל, מהר"ל, פרק כו)

6. תפקיד השינה וקימה בחצות

ענין קימת חצות לילה בסוד חצות לילה אקום להודות לך כו' ולגרום זווג העליון. והנה כוונת השינה בעצמה הענין הוא למעלה בענין הדורמיטא והתרדמה של ז"א כי הנה נפלה עליו תרדמה וישן ואז המוחין שלו מסתלקין ממנו ונודע שהמוחין שלו הם בחי' נשמתו ורוחניותו ועולה נשמתו למעלה עד או"א ... כי בעת ח"ל מכריזים למעלה שירדו נשמות הצדיקים התחתונים למקומן בעוה"ז לשבחה למריהון ולהתעסק באורייתא בסוד מ"ש "הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות" ... אבל בחצות הראשונה של הלילה אז קב"ה עייל בג"ע ומשתעשע שם עם נשמות הצדיקים וענין השעשוע הזה הוא שנשמותיהן עולות בסוד מ"ן ומעוררות הזווג והוא משתעשע בהם ואח"כ הם יורדות למטה לעסוק בתורה אחר ח"ל, וצריך לבאר מה ענין גודל השבח והמעלה הרבה והעצומה שהפליגו רז"ל בדרושים ובזוהר פעמים הרבה לאין קץ במעלת מי שעוסק בתורה אחר ח"ל כמה כוחו גדול עד מאד. (שער הכוונות, דרוש ד, רבי חיים ויטל)

7. נקבה תסובב גבר

ענין בריאת המלכות וסדר תיקונה כמ"ש בז"א הנה מצינו שנקרא נקבה וסוד הענין כבר בארנו במ"א לפי שאין האור שלה בא אליה אלא ע"י נקב ... ואמנם ר"ת נקבה ע"ש זמני האישה פעם נקרא נערה פעם נקרא קטנה פעם בוגרת פעם ה' תתאה של הוי"ה. ועתה